СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДИЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. ...XIX. Ч. 7. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 10. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 7. Jersey City, N. J., Saturday, January 10, 1931. THREE CENTS.

ПО ТРАДИЦІЇ РІЗДВЯНА КОЛЯДА - РІДНІЙ ШКОЛІ

ХВАЛИТЬ ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ В СПРАВІ ЗАРАДИ БЕЗРОБІТТЮ

ВАШИНҐТОН. — Полковник Артур Вудс, голова комітету негайної допомоги безробіттю, заявив перед сенатським комітетом, що держава ще ніколи не була так добре зорганізована до заради безробіттю, як тепер. Вудс твердить, що публичні й приватні грошеві засоби працюють спільно й зорганізовано, щоби злагодити безробітну крізу.

Тому саме ця кріза переходить далеко лекше ніж крізи давніх літ, котрі були получені з розрухами, хоч були далеко менші ніж теперішня кріза.

Полковник Вудс заявив, що найважніше завдання держави і нації є дати негайно роботу тим, котрі не роблять, хоч бажали би робити.

„ХВОСТИ" ГОЛОДУЮЧИХ РОСТУТЬ.

ФАЄТВІЛ (Аркензо). — Відомости, які поширюють у стейті, немовби по містах вибухли заворушення голодуючих, є переборщені. Зате певне є те, що по багатьох фармерських місцевостях люди голодують, а в 7 містах вже видно довгі „хвости" безробітних, котрі ждуть на даремну їжу. Досі ще такого не було в стейті.

ВІДСИЛАЛИ НЕВИННИХ ДІВЧАТ ДО ДОМІВ ПОПРАВИ.

НЮ ЙОРК. — При доходженнях, які поведено проти маґістратських суддів у Ню Йорку, сконстатовано, що 7 маґістратських суддів вислали 77 малолітних дівчат до домів поправи за невідповідне поведення. Виявилося, що всі ті засуди були позбавлені всякої законности. Дійшло до відома слідчої комісії, що деякі з тих невинних дівчат попали в божевілля, деякі померли з гризоти, а 7 вирятувалися втечею.

Всі ті скандали звязані з грошевими вимушеннями, яких допустилися ріжні аґенти, полісмени й адвокати на невинних дівчатах, котрих арештовано на те, щоби в той спосіб витягнути їх ощадности. В ті скандали вмішані й судді.

КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Комуністи пробували відбути велику „голодову демонстрацію" як протест проти безробіття і важких умовин життя.

Демонстрація не вдалася, бо мимо важкої економічної скрути робітники не мали охоти демонструвати під комуністичною командою.

БАНКИР ОПТИМІСТ.

НЮ ЙОРК. — Банкир Пол В. Варбурґ є тої думки, що коли би ми відродилися психольоґічно, то лекше пішло би і з економічним відродженням. Варбурґ скритикував рівнож високі цла й заявився за вільну торговлю, яка довелаб у всіх краях до масової продукції й дешевизни.

ЗА КРАЩІ ПОМЕШКАННЯ.

НЮ ЙОРК. — За десять літ матиме Ню Йорк гарні хати і парки там, де тепер стоять старі рудери, якщо вдасться перевести новий плян, який втягає стейтовий, містовий і приватний капітал до розбудови і прикраси міста.

РАДИТИМУТЬ ПО НОЧАХ.

ВАШИНҐТОН. — В сенаті не йдуть наради як слід. Опозиція проволікає ухвали. Виходить, що каденція готова скінчитись, а справи будуть невирішені. Щоби тому запобігти, деякі сенатори домагаються заведення нічних сесій сенату.

ХОЧЕ, ЩОБИ СТЕЙТИ ПЕРЕБРАЛИ БАНКИ.

ОМАГА (Небраска). — Чарлз В. Браєн, ґовернор Небраски, викликав велику сензацію своєю новорічною промовою, в якій він заявився за те, щоби стейти стали власниками банків, щоби в той спосіб забезпечити ощадности банкових депозиторів.

УВАЖАЄ ГУВЕРА НЕВДАЛИМ ПРЕЗИДЕНТОМ

СПРІНҐФІЛД (Мізурі). — На бенкеті, на якім було понад 1,000 демократів, говорив Джавет Шавз, голова Демократичного Народнього Комітету, про адміністрацію Гувера. Шавз заявив, що нарід завівся на Ґувері, та що демократи мають тепер нагоду вибрати демократичного президента. Він є певний, що слідуючим президентом буде Френклин Рузвелт, теперішній ґовернор нюйорського стейту.

Шавз закидує Ґуверови те, що він держав нарід у блуді, бо завжди говорив йому тільки про добробут і великі заслуги републиканської партії. А разом з тим запевняв нарід, що як тільки републиканська партія вдержиться при владі, то тоді добробут буде ще більший.

НЕВДАЛИЙ ЗАМАХ НА ЧЛЕНА ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

З Парижа повідомляють, що невідома людина хотіла пробити штилетом інжиніра Сціборського, члена Проводу Українських Націоналістів, який під цю пору перебуває в тому місті. Та атентатчикови не пощастило, тому, що штилет натрапив на місце, де знаходилася папіросниця, й це спасло життя Сціборського.

Замаховець утік і поліції не вдалось викрити його. Та загально відомо, що атентатчик був одним з ляцьких висланників, яких вислано з Польщі, щоби знищили всіх визначніщих членів Орґанізації Української Військової Орґанізації, які перебувають за кордоном.

ЛИЩЕ ПРОТИ СОВІТІВ.

З поінформованих кол повідомляють, що відновлений военний договір між Польщею та Румунією вже не буде направлений проти Німеччини й Росії, як було раніше, а буде лише проти Росії. Обидва ґенеральні штаби виробили спільний плян оборони проти Росії вразі нападу її на одну з договорюючихся сторін. Всі попередні румунсько-польські военні договори були направлені одночасно й проти Німеччини.

ЦІЛЕ СЕЛО АРЕШТОВАНЕ.

Грабіжницька романтика не вмерла в „Чеських лісах". В положенім на чехословацькій території селі Вассерзупен виконано цього року три напади в грабіжницьких ціллях. Недавно замордували там начальника громади і його жінку. Внаслідок цього заарештувала чехословацька й баварська жандармерія в селі на самій границі 19 чоловіків і 8 жінок, отже майже всіх мешканців малої оселі. Провідником банди був 41-літний Карло Ґайґер, що має вже за собою 17 тяжких кар. Всі арештовні не хочуть признатися до вини помимо того, що в їх помешканнях знайдено багато награблених річей, а в мешканню Ґайґера гроші в чехословацькій, німецькій і австрійській валюті.

ЯПОНІЯ ЕКОНОМІЧНО ПОПРАВЛЯЄТЬСЯ.

Останні відомости з поля фінансового та економічно-торговельного вказують на те, що в японській державі вже почалося видужання від загальної світової економічної крізи. Оптимісти кажуть, що Японія буде мабуть перша країна, яка економічно відродиться після тяжкої світової крізи.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ НУЖДА.

У Відні жив 47-літний будівничий Людвик Енгліш, який утримував зі своєї праці жінку і 84-літного батька. Від довшого часу всі троє не мали праці, жили в крайній нужді і порішили скінчити своє злиденне життя: вони написали листи, що всі троє вмирають за спільним порозумінням і потруїлись світляним ґазом.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІЮ.

Рочестерська Українська Мандолінова Оркестра під проводом Л. Сорочинського в неділю, 11. січня, в год. 3—3.30, відограє концерт з радіо-стації W. H. A. M.

Солісти: Ю. Січинська, М. Климців і С. Климців. При пяні С. Климців.

Програма:

1) Уже літ зо двісті;
2) Ой під гаєм зелененьким;
3) Кому дома скучно;
4) Пливе човен;
5) Їхав козак за Дунай;
6) Where is the Song of Songs for Me.
7) Танок;
8) Дівчино моя;
9) Антін і коза.

—o—

ДОПОВНЕННЯ.

Стемфорд, Конн. До звіту про Листопадове Свято треба додати, що мала школярка Ґеня Буяновська віддеклямувала дуже гарно поезію Олеся „Українське військо".

КУРСИ ДЛЯ ВОЄННИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ У РОСІЇ.

В Москві відкрило совітське правительство спеціяльні курси для підготовлення военних кореспондентів. Совітська преса каже, що треба підготовити военних кореспондентів для війни, яка пічнеться на весні.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

—o—

Несподіваний смуток навістив родину нашого брата Теодора Ґрисяка. Покійний захорував на біль голови дня 12. жовтня. Перележав дома один місяць під лікарською опікою, а коли побачили, що йому стає гірше, перевезли до шпиталю, де йому зробили операцію дня 20. грудня. 21. грудня в годині четвертій хворий помер, осиротивши четверо дітий і жінку.

Небіщик 1924 року приступив до Бр. Св. Ів. Хрестителя, від. 126 У. Н. Союза.

Був добрим членом в нашім відділі й кілька років секретарював. Усе старався як міг за своє Братство і за У. Н. Союз. Похорон відбувся 24. грудня. В нім взяли участь два братства: Бр. Св. Ів. Хрестителя, від. 126, і товариство з Народної Помочи, ім. Тараса Шевченка, від. 158.

Земля Йому Пером.

Михайло Романюк.

РІДЖАЙНА ДЕПОРТУЄ СЕРЕДНЬО - ЕВРОПЕЙСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ.

З Ріджайни повідомляють, що міський комісар Вестґейт заявив, що міська управа депортуватиме з міста до старого краю всіх тих середньо-европейських жонатих і самітних іміґрантів, які перебувають у Канаді не довше як пять літ і знаходяться під цю пору на міській лісті допомоги безробітним.

Цей комісар поручив міському урядови допомоги безробітним почати доходження в справі депортації та використати параґраф домініяльного іміґраційного закону, який дозволяє депортувати до рідного краю всі ті особи, що є тягаром для Канади й перебувають тут менше як пять літ.

НІМЕЦЬКИЙ РАЙХСТАҐ ПРО ПОЛЬЩУ.

Дня 5. грудня підчас буджетової дискусії представник Ґітлерівців Розенберґ закинув Польщі, що польщить Німців у Польщі. Висловив симпатії для Українців у Польщі. Пос. Фрайтаґ - Льорінґговен (нім. нац.) сказав, що порозуміння на Заході неможливе без ревізіоністичної політики на Сході. Мін. Курціюс відповів, що Німеччина скінчила вже з аґітаційними резолюціями, а прийшов час ділати. На сесії Ліґи сподівається успіхів.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЖИДІВ ДО КРИМУ.

В той час, як тубильці Криму, що мають невеликі наділи землі, підводяться під катеґорію куркулів і висилаються особи, які не мають жадного відношення до політики, і яких обвинувачено в націоналізмі і переслідувано, коли діти, жінки та поважні віком люди висилаються з Криму,— в той час до Криму прибувають все нові й нові партії Жидів. На найкращих землях, Вакфуних участках (церковні наділи), виростають нові жидівські селища. Треба завважити, що серед кримських Татарів ніколи не помічено було антисемітизму. За час революції 1905 року кримські Татари ратували Жидів і ховали їх у своїх оселях від російських погромників. А тепер багато з Татарів обвинувачено в антисемітизмі і за це їх переслідують.

ЗНИЩИЛИ ПОЛЬСЬКИЙ ГЕРБ І ПОРТРЕТИ.

Польські джерела повідомляють: „У Щирці вломилися невислідженi люди до будинку народньої школи, вирвали там віконні рами та двері, а потім повикидали з усіх кляс портрети президента держави Мосціцького та марш. Пілсудського та зірвали державні герби. Понищили теж історичні образи. На таблицях і на стінах понаписували: „Ляхи за Сян! Тут Україна. Випустіть Сеха". Івана Сеха арештували 1. грудня під закидом намараного підпалу будинків Мих. Хомина в Острові, пов. Львів.

НЕ БУДЕ СКОРОГО ЗМЕНШЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ

ЛОНДОН (Анґлія). — Перед королівською комісією, яка обслідує справу асекурації робітників на випадок безробіття, давав свої свідчення фаховець з міністерства праці, С. Іді. Він заявив, що тепер в Анґлії є 2,643,000 безробітних. Коли уряд Мек Донелда прийшов до влади в 1929 році, безробітних було близько один міліон.

С. Іді говорить, що видужання всього світу від економічної крізи буде йти взагалі поволі. Особливо в Анґлії буде значна повільність у зменшенню безробіття. Анґлія потребуватиме принаймні 5 років, щоби скількість безробітних в ній упала до передвоєнної висоти. Він каже, що по всім ознакам до березня 1932 року в Анґлії буде ще 1,800,000 безробітних. Далі це число буде зменшуватися не більше як на 200,000 річно.

Таке повільне видужування від економічної крізи С. Іді бачить у тому разі, коли не буде знову якоїсь світової катастрофи, що змінить усі розрахунки. Такою катастрофою може бути війна, якась страшна епідемія, або всенародні заворушення.

БЕЗРОБІТТЯ В НІМЕЧЧИНІ ЗРОСТАЄ.

БЕРЛІН (Німеччина). — В кінці грудня в Німеччині було зареєстровано 4,357,000 безробітних. Це більше на 380,000 ніж було їх на 15. грудня й на 1,500,000 більше ніж у минулому році.

З числа безробітних 2,822,000 одержують державну допомогу.

БОРОТЬБА З ПОВСТАНЦЯМИ.

РАНҐУН (Індія). — Боротьба з повстанцями в районі Таравади точиться далі. Повстанському ватажкови пощастило втекти в джунґлі з головними своїми силами після того, як анґлійські війська оточили його з знищили палату, в якій він мешкав зі своїм штабом.

СТРАЙК ТКАЧІВ У ШВЕЦІЇ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Тридцять чотири тисячі ткачів рішили оголосити ґенеральний страйк з тої причини, що власники підприємств відмовляються підвищити їм платню за працю. Свою відмову власники ткалень мотивують тим, що загально-світова економічна депресія, а також конкуренція чужинецької ткацької промисловости значно знижують ціни на шведські вироби.

Найбільше, на що погоджується одна ґрупа підприємців, це не зменшувати платні робітникам при підписанню нового договору з юнією. Деякі підприємці хочуть зменшити платню робітникам на 40%.

МОСКОВСЬКА РАДІО-ПРОПАҐАНДА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Тут стало відомо, що большевики плянують збудувати біля Москви надзвичайної сили радіо-стацію, яка буде знаходитися в злуці з цілою низкою менших стацій, розкинених на всіх просторах Радянщини. При помочі цієї радіо-стації та ланцюха менших стацій большевики хочуть провадити світову комуністичну пропаґанду.

На будову стації вони мають витратити 45,000,000 долярів. Німецький міністер почти вже нераз робив протест перед Москвою з приводу того, що теперішня московська стація часто перешкаджає німецьким радіо-телеґрафічним стаціям передавати свої повідомлення.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЧОРНУ СОТНЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Уряд рішив припинити антисемітську діяльність чорносотенних орґанізацій в Румунії. Тому наказав поліції розвязати орґанізацію „Залізна Ґвардія" та „Союз Архангела Михаїла".

Обидві ці орґанізації мають свої спеціяльні военно-терористичні відділи, на чолі яких стоять відомі румунські діячі. Тепер ці головачі будуть притягнені до судової відповідальности за порушення спокою й ладу в державі.

ФАШИСТИ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФІЛЬМИ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Фашисти та національні соціялісти домагаються від уряду заборони висвітлювання в Австрії американської фільми „На західному фронті все спокійно". Члени парляменту фашисти та націонал-соціялісти навіть грозять поваленням уряду, коли він не видасть бажаної для них заборони.

Міністер внутрішніх справ заявив, що справа заборони висвітлювання цієї картини у Відні знаходиться в компетенції міського посадника, соціяліста Зайтца. Останній відмовився заборонити виставу, бо не бачить для того леґальних причин. Фашисти й націонал-соціялісти тепер грозять демонстраціями проти цієї картини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FCUNDED 1893
Ukrainiar newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Pos^ Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3,75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиуі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ЖЕБРАЮТЬ" І АМЕРИКАНЦІ

Наш часопис є переповнений звітами про діяльність наших громад і організацій на полі гуманітарнім. А крім того доводиться нам поміщувати раз-у-раз ріжні заклики до щораз нових жертв. І є люде, яким надоїло це читати, бо, мовляв, вже мають досить цеї вічної української „жебранини".

Тому хочемо звернути увагу на одну з американських „жебранин". Ото одна з найбільших американських ґазет, „Ди Ню Йорк Таймс", веде від 1912 року на три тижні перед Різдвом кампанію за допомогу найбільш потребуючим. Часопис цей описує анонімно трагічні випадки людської нужди бездомних дітей, покинутих чоловіками немічних жінок, старців і калік, що не вміють і не хочуть жебрати, а звільна з голоду загибають. Це є люди, яких доперва відшукують і ратують.

На допомогу тим нещасним зібрав американський часопис в 1912 р. $3,630.88 і допоміг видержати рік 14 особам і їхнім родинам. З кождим слідуючим роком ця збірка зростала і зростало число осіб, котрим продовжувано життя. В такий самий спосіб приступлено до цеї збірки й цього року. Відразу піднесено сумнів, що цього року готова збірка не дописати задля великої економічної скрути. Та часопис станув на тім становищі, що цього року, коли єтака велика біда і коли для тих найнещасливіших не буде знікуди помочі, збірка не повинна бути меншою як минулого року, що було зібрано попередно. Збірку продовжено й вона принесла в тім важкім році понад $340,000, себто найбільше за всі літа збірки.

Ота збірка є нічим у порівнанню з тими десятками мілінів долярів, які рік річно збирають в однім тільки Ню Йорку дорогою ріжних записів на ріжні гуманітарні цілі. Але вона важна тим, що часопис цей виховав на протязі довгих літ при помочі тих добродійних кампаній десятки тисяч людей, які постійно жертвують, розуміють і доцінюють велику вагу гуманітарних акцій і їм на всі способи допомагають. А крім того виховують ще й дітей своїх на образах людської нужди на добрих людей. І цікаве те, що з кождим роком збільшається число малих дрібних жертводавців як і тих, що жертвують анонімно, не подаючи свого імени. На 11,310 цьогорічних жертводавців для найбільш потребуючих було 4,389 жертводавців, котрі жертвували анонімно. Як бачимо з того, то „жебранина" не тільки бере, але й дає, бо людей ублагороднює.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

І. ПРИХІД:
(за грудень 1930)

З перенесення		$ 149.80
Прихід у грудні 1930		7,557.88
Разом		$7,707.68

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до краю:**		
1) Боева акція	$3,350.00	
2) Народна Лічниця у Львові	1,000.00	
3) Інваліди ($900 на допомогу, а $100 на будову Дому)	1,000.00	
4) Рідна Школа	525.00	
5) Політична пропаганда	300.00	
6) Політичні вязні	260.00	
7) Товариство „Просвіта"	200.00	
8) Кооперативам	115.00	
9) Лемківщині	100.00	
10) Пласт	100.00	
11) Луг	100.00	
12) Студенти в Подєбрадах	100.00	
13) Краєва преса	100.00	
14) Захоронка	50.00	
15) Кошти пересилки і листів	36.98	$7,336.98
б) Кошти дороги комісій: Залізного фонду і фінансової		20.00
в) Удержання канцелярії		25.00
г) Почтова скринка		4.00
Разом		$7,385.98

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід у грудні 1930	$7,707.68
Розхід	7,385.98
Остає в касі Обєднання з днем 31. грудня 1930	$ 321.70

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

POLES AND THE UKRAINE

THE RECENT 'TERROR'

MORE FIRST-HAND EVIDENCE.

An English Inquiry.

The official Polish Press Bureau in London, in a series of widely circulated "Bulletins," has recently tried to throw discredit upon the reports which have appeared in the "Manchester Guardian" upon Polish affairs. It has questioned not only the paper's accuracy, but its good faith. At the time of the publication of these "Bulletins" we dealt day by day with such points as seemed to us to require refutation or comment. The "Bulletins" were also largely concerned with points of detail which we did not think it necessary to pursue and with general reflections upon the character of the "Manchester Guardian" as a newspaper which we were well content to leave to the judgment of the public. We can only suppose that the underlying motive of this remarkable campaign was to distract attention from our truthful account of the terror in Eastern Galicia this autumn, of the violence and trickery practised in the recent elections, and of the barbarous treatment of political prisoners.

Confirmation of the accuracy of our reports is not difficult to obtain. We publish below the report of Miss Mary Sheepshanks on the atrocities perpetrated in Eastern Galicia of which she made a special investigation on the spot. Miss Sheepshanks, who is a daughter of the late Bishop Sheepshanks, was at one time head of Morley College, then secretary to the "Fight the Famine" organisation, and has for several years been secretary of the Women's International League at its headquarters at Geneva. Some of the details of her story make painful reading, but we have thought it necessary to publish it in full since it shows that our reports, whose accuracy has been officially denied by the Polish Press Bureau, in no way exaggerated the thruth.

PERSONAL EXPERIENCES.

(From Miss Mary Sheepshanks).

An urgent request was sent to some international bodies by the Ukrainians in Eastern Galicia, and especially by the women, to send an independent commission of inquiry to investigate the methods used by the Polish soldiery and police in the "pacification" carried out during October and up to the elections on November 16. In response to this request, two women, an Austrian and an Englishwoman, recently visited the districts concerned, and, in spite of all the difficulties placed by the authorities in the way of obtaining the information, it was found possible to collect first-hand evidence as to the sufferings inflicted on hundreds of villagers in the districts concerned.

The Ukrainians or, as the Poles prefer to call them, Ruthenians number about 5,000,000 in Eastern Galicia, and differ in race and language from the Poles. They have a distinctive culture of their own, and although by religion Roman Catholics, acknowledging and being acknowledged by the Papacy, they have a church of their own, the Uniat, which has liturgy akin to that of the Greek Orthodox. Their Metropolitan Archbishop, Count Szeptycki, a man of great culture and learning, is one of the leading spokesmen of their racial ideals, and champion of their civil rights. The pastoral letter in which, in the month of October, he protested against the Polish "pacification" was suppressed by the authorities. The events which led up to the severe repressive measures ordered by the Polish Government were rickburnings carried out, it is stated, by schoolboys going through the country on bicycles. Instead of punishing the culprits it was decided to terrorise the whole population. The Ukrainians themselves believe that the repressive measures were ordered, not in consequence of the firing of crops, but in order to terrorise the population into voting for the Government list in the elections.

BRUTAL FLOGGINGS.

The investigation of all these events is very difficult owing to the following ordinances:

Paragraph 1: Article 1. — Whoever intentionally gives such information or documents, or puts other objects at the disposal of strangers, which in the interest of the Polish State should be kept secret from the Governments of foreign States, is liable to a punishment of five years' imprisonment.

Paragraph 1: Article 5. — Whoever intentionally, or without authorisation, collects information and documents or other material which are mentioned in article 1, or whoever attempts to obtain possession or to get information of such things, is liable to a punishment of three years' imprisonment.

Many persons are now in prison for mere possession of information with regard to damage done to persons and property. Houses are frequently searched by police, and the population is so thoroughly terrorised and in such actual danger of further reprisals that few will venture to make a statement that may lead to further floggings and imprisonment. Nevertheless it was found possible to interview a number of peasants and workmen from different villages, who were still suffering from the frightful beatings inflicted on them two months ago. In each case the general plan followed was similar, and showed clearly that it was ordered from headquarters. In some cases the attack on the village was made by cavalry, in other by police squads; the time chosen was generally night: the village was surrounded, machine-guns set up. Some soldiers were detailed to levy contributions in live stock, grain, and sometimes cash from each household. Others forced the villagers to wreck their reading-room, library and co-operative store, and for these operations they were not allowed tools but had to use their hands, which were often torn and bleeding, in fact used to the bone. They were then made to sign a declaration that they had carried out the demolition of their own free will. A third detachment rounded up the leading men of the village, especially the keeper of the co-operative store, the custodian of the reading-room, and others, including the schoolmaster and the priest. These men were then driven into a barn, stripped, held down, and beaten with the thick sticks used for threshing. The beating was continued till the men lost consciousness; they then had cold water poured over them and the beating was resumed. Very often 200 or 300 blows were inflicted, so that the flesh was horribly torn, and in the case of the man we saw the wounds were still unhealed and raw after two months. In many cases bones were broken, in some cases death ensued. A woman from one of the villages told us how she had seen the beatings carried out, and how one young man who was being pressed to acknowledge that he had arms hidden at last, in frantic pain, said, in order to stop the flogging, that he had a gun hidden in his roof. The soldiers then went to look for it, and not finding it (it had never existed), they beat him to death.

This woman also told us how she saw a man dragged, after beating, along the roads, tied to the motor-car of the officers. Women of the village were forced by the soldiers to dress in their festal clothes, to provide wine and wait on the troops, and then to accompany them to the next village. Meanwhile the beaten men, bleeding and fainting, were thrown into a cellar, where they were left for 24 hours without attention to their wounds, and even without a drink of water.

In some cases women, children, and very old men were flogged. We saw a boy of 13, whose leg was broken by the soldiers, and the bone was so injured and inflamed that it will not heal. We saw also a man of 63 who has now been ill for ten weeks as a result of his beating.

MEDICAL TREATMENT REFUSED.

One terrible feature of the whole procedure was the refusal of medical treatment to the victims. Doctors were forbidden to go out of the towns to the villages, and peasants attempting to come into the towns for treatment were turned back by the police. In many cases the wounds have gangrened, and either death or lifelong injury has resulted. As is inevitable when a helpless peasantry is handed over to the armed soldiers and police to do as they like, numerous excesses of all kinds have occurred. A priest, Mandziy, after receiving 200 blows on the back and having water thrown over him, was then turned over and the police stamped on his chest and beat him on the belly and legs; in his agony he begged to be shot. The police were at the time cooking their meal near by; they took the boiling food and threw it over his wounds. Shortly after this his death was announced by the Polish press, but, unfortunately for himself, he still lingers on in torture. His sister, who lived with him, was then beaten and his house broken up.

In another village there was a Jewish doctor who wished to dress the wounds, but was forbidden to do so. The Polish hospitals have refused to take in the victims, and in many cases the local doctor has fled for fear of arrest, as several doctors found dressing wounds of the victims were imprisoned.

Evidence in support of this statement was given to us by doctors, and a list is in our possession of cases of wounds with names, age, and village of the victims. These include cases of necrosis, hemorrhage, broken ear-drums caused by blows on the head, and gangrene.

Destroing the Evidence.

In order to prevent medical reports being drawn up the houses of Ukrainian doctors in the towns were searched by the police; even the jam-pots and children's toy-cupboards being searched for documents or photographs. Lawyers, too, were forbidden to take any action in defence of their clients. A number of persons injured, and whose property had been pillaged and looted by soldiers and police, addressed themselves to lawyers in Tarnopol. For merely taking down statements of their clients' cases they were seized by the police, who searched their houses. Five lawyers were imprisoned. In one case the wife, who acted as her husband's secretary, had helped in drawing up a statement. She was taken to the police station, stripped in front of the police, and imprisoned in various prisons for two months, then in despair and misery she refused all food, and was finally released.

In another case the wife of a priest who was severely ill was told by the police to get up and on being unable to do so was dragged from her bed and beaten until insensible. Her two daughters, aged thirteen and seventeen, were similarly beaten.

Besides damage to persons, immense damage has been done to property. The priest's house in many cases has been wrecked, the furniture and books destroyed. The village reading-rooms, libraries, and co-operative stores have been systematically destroyed.

The priests were special objects of enmity. On one occasion a bishop who personally visited sixteen villages immediately after, and in some cases during the raid, was threatened, and only released on showing his episcopal cross. On another occassion, when the Bishop of Stanislavov, hearing the cavalry approaching a neighbouring village, drove to the presbytery, he sent the priest away in his carriage, and himself occupied the priest's place. When the soldiers came to search for the priest, the Bishop declared, "I am now the priest here," and they were afraid to touch him. In many cases the victims were forced, under threats and mistreatment, to sing the Polish national hymn and to cry "Long live Pilsudski."

After these raids had continued for some time, the inhabitants, on hearing that troops were approaching their village, fled into the woods and remained in hiding for many days, in some cases for weeks. In some villages the troops took the roofs from their houses, or forced the peasants to destroy their roofs; the windows were broken wholesale, stoves damaged, agricultural machines, sewing machines, and other apparatus broken up. In some cases wells were befoulded and the drinking water supply destroyed.

Assaults on Women.

Naturally, as in all such cases, there were attacks on women. We possess the names of persons and of villages who were mistreated in various ways, and we possess signed statements as to the damage done.

Evidence was also confirmed by other eye-witnesses of the events, women belonging to various women's organisations, by lawyers, deputies, doctors and clergy, in particular by bishops, who have so far been immune from personal violence, and who are in close touch with their clergy and with the inhabitants.

Several points must be emphasised: that this so-called pacification has been carried out with a ferocity which can only be compared to the previous atrocities carried out in the early nineteenth century by the Bashi-bazouks in the old Turkish territories, and, secondly, that these atrocities were not punishments inflicted for crime but were inflicted without trial and wholesale on an entire population. Thirdly, that they were done by command of the Government and were carried out strictly according to plan and were not merely the excesses of subordinates. Fourthly, that the victims were denied all medical assistance. Fifthly, that every effort has been made to prevent the drawing up of any reports or statistics showing the extent of the repression. The number of villages thus treated was between 500 and 800. It cannot be stated with exactitude how many peasants and workmen were flogged, but it certainly runs into hundreds and perhaps several thousands. Imprisonments have also been carried out on a great scale, and when the prisons were full the barracks and other buildings were requisitioned.

If, as is stated by the Polish apologists, this whole affair has been much exaggerated, it is a matter for surprise that they resist the attempts to ascertain the exact facts.

(*The Manchester Guardian*, Monday, December 29, 1930).

ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ.

UKRAINIANS TO HOLD PROTEST GATHERING

Parade Will Precede Mass Meeting Tomorrow

A mass meeting of protest against the treatment being accorded the people of Ukrainia by Polish government will be conducted in Lorain Sunday.

The meeting will be held in the Roumanian hall, Grove-av., at 28th-st.

Mayor Paul J. Goldthorpe and a Cleveland attorney will be the main speakers. A fund to relieve the suffering of the Ukrainians is to be started at the meeting, according to Rev. N. Levycky, pastor of the Ukrainian Greek Catholic church.

The affair will start with a parade which will form at 31st-st., and Charleston-av., proceed down 31st-st to Pearl-av., thence to 28-th-st., and to the Roumanian Hall at Grove-ave. The parade will start at 1 p. m. The mass meeting is scheduled to begin at 1:30.

Prayers asking that conditions be improved and justice done in Ukrainia will be offered at the meeting. Peoples of that nationality all over the country are uniting in the effort to help their suffering countrymen.

The Rev. Levycky states that Poland is exercising "tyranical powers," in Ukrainia, that the people are being down-trodden, and thrown into prisons and jails on "trumped up" charges. He also charges that schools and churches are being destroyed and that the Ukrainians are without representation in the government.

(The Lorain Times-Herald November 15, 1930)

—o—

Charge That Germany Eggs Poland On to Commit Atrocities in the Ukraine Met With Statement That Germany Is Too Busy With Troubles at Home to Start Any Abroad—

Editor of The Record:

Sir:—Mary Grigatowicz states that "the Germans have excited the Ukrainians to raise a cry of woe," referring probably to the news of Polish atrocities against Ukrainians in the Ukrainian territories now occupied by Poland. I would refer her to the absolutely disinterested writers and European correspondents like Elliot, Simonds, Farson, Day and others who, during the last few months, filled columns with articles telling the world about the brutalities of Polish drunken soldiers in peace-loving Ukrainian villages.

The Germans did not have to excite Ukrainians to raise a cry of woe. The braided wire whips in the hands of husky Polish gendarmes (one soldier holding the feet and another the head of a poor victim), applied to the naked body until the victim gets unconscious, is enough excitement for a cry of woe.

A brute kicking with his boot a woman, an expectant mother, with wild shouts: "Now, you are not going to bear any more of those Ukrainian swines."

Isn't this enough to exite a cry of woe, without any help from the Germans? Germans have enough thoubles of their own without bothering with somebody else's affairs.

Besides crippling innocent people physically the Poles are using all their might to destroy Ukrainian civilization. They close Ukrainian schools, demolish co-operative stores, burn libraries and other public institutions.

In the city of Tarnopol, one of the finest modern Ukrainian libraries, with 40,000 volumes, was completely wrecked. Another Louvain: "It was destroyed by the Polish fury," but has to be rebuilt by the Ukrainians themselves, only to await the day when it will be again destoyed by the same Poles, who cannot tolerate the Ukrainians getting ehead.

To all that I have said above, I have proofs in the form of photographs which were taken of actual cases of victims and were luckily smuggled through the Polish frontier. It is "high treason" if anybody is caught taking pictures of victims. These pictures cannot be published in a newspaper on account of the exposure of anatomical parts, but they will be published in the medical journals as cases extraordinary.

John Dymicki, in a letter praising Poland, hopes that "time will come when cultural values will be restored to their place in the balance sheet of civilization," but does he really believe that Poland will wake up to that? I don't and use history as evidence.

CATHERINE RUSSEL.

(The Philadelphia Record, December 28, 1930).

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ.

Елизабет, Н. Дж. При Вечері на Святий Вечер зложили в родині п. Василя Левчика на Рідну Школу слідуючі: по $5: Василь Левчик, Михайло Фецула, Теодор Федош; по $2: Паранька Левчик, Марія Левчик; Іван Левчик $1. — Разом $20.

О. Сновида.

В НЕЗНАНЕ МАЙБУТНЄ

(Зі Львова).

Новий сойм отворений. Санация не посідається з утіхи. Зачинається „нова ера".

Чи справді нова? Питання тривожне, навіть грізне для Польщі, хоч — мимо кракань песимістів — не для нас.

Бо й дійсно! Ніби установлено нарешті те, чого жадна країна не має — гармонію між владою виконавчою і законодавчою. Сойм в його більшости і уряд — одної думки, отже, мовляв, усе добре. А тимчасом... Тимчасом за „прекрасною" фасадою криється щось инше. Річ у тім, що в Польщі є тепер **не уряд, який покликала собі парляментарна більшість, а парляментарна більшість, яку створив собі на виборах—уряд.** А се вже зовсім що инше! Се значить, не те, що опінія польська сконсолідувалася нарешті і в спілці з своїм урядом дасть сталість правлінню. Се значить, що уряд, який висунув на чоло держави переворот 13. мая 1926 р. способами, якими ішли всі диктатори, — збив собі до купи штучну, зовсім не відповідаючу настроям країни, більшість, яка кориться йому без бою, і з допомогою сеї більшости — хоче правити країною. Така ситуація не ворожить нічого доброго грядучим дням, ні певности завтра, ні дійсної гарантії між урядом і народом.

Правда, громадська думка польська на разі приголомшена. Терор зачинає „унерухомлювати" свої перші, легко застрашувані жертви. Вже навіть деякі економічні круги радіють, що прийшов уряд „сильної руки", вже навіть жидівська „Хвиля" тішиться, що всеж таки „будемо мати" **якийсь напрямок** політики і пр. Але це все так буває — по перших міцних ударах „сильної руки". Говорить тут і страх перед комуністами, і взагалі перед **новими** стрясеннями держави, за якими готов прийти упадок її і пр. Тому то соціялісти на разі сидять тихо. Але всьому є своя границя. І там, де боїться виступити свідома воля опозиційних партій, незадоволених з політичного курсу санації, можуть колись виступити незорганізовані **маси,** незадоволені з **економічного** курсу санації.

А до цього може прийти. Недавно наступила кріза золотого польського, яку ледво полагодили. Етатистична система господарки ітиме тим самим темпом, руйнуючи власний промисл. Брак заграничних пожичок по „пацифікації" буде ще більший, а буджет — роздують панове полковники і ґенерали, що сидять в новім кабінеті міністрів — ще краще. Відсутність контакту з людністю — і перемога на всіх фронтах (внутрішно-польськім і „меншостевім") — перевернули в голові у теперішній мафії і тому не буде стриму її експериментам, тим більше, що нема вже тепер для незасліплених двох думок про те, що герой санаційної леґенди — є безуслівно хора людина...

Так стоїть справа: розбита опозиція, проголомшена суспільність, обурені і незадоволені маси селянства, „меншостей" і соціялістів, — а на горі зарозуміла, упоєна перемогою санація, яка ще досі нікому не потрафила довести, що опріч жадоби панування, має вона якусь різко означену позитивну програму—хочби таку як фашизм або большевизм. Єдина її програма — се зміна конституції, а може й ординації виборчої, але се є не програма, лише спосіб — як і надалі затримати владу в своїх руках.

А в середині — нерозвязана і ще більше тепер заогнена справа „меншостей", а на західній границі — сусід, який — як се заявив міністер Курціус, — не зичить собі більше обмежитися резолюціями, лише хоче перейти до діл.

Що з цього всього може вийти? Санаційні часописи на се нічого не відповідають. Але відповідають опозиційні.

І вони **отверто говорять — про Седан.** Вони отверто порівнюють „блискучі успіхи" внутрішньої політики Пілсудського з такими „успіхами" Наполеона III. і прирікають йому той самий кінець. Суспільність розбита і стероризована, придушена економічно, правлена безвідповідальною групкою, — кажуть вони — не витримає нового потрясення в міжнародній ситуації, а тим менше — воєнного конфлікту. Правда, тепер патріотизм і паради військові — горою; що другий день якесь „свято народове" і всі страшенно ненавидять „Прусака"!

Але ненавиділи його і Французи за Наполеона III., а столична чернь теж ревіла — „А Берлен! а Берлен!" Але всі знають, що потім прийшло в страшний 1870 і 1871 рік...

Ось вам настрої і прогнози польської опінії громадської. Щодо нашої справи—мушу **перестерегти перед песимізмом.** Масу остання пацифікація дійсно вилічила — але від всяких симпатій до нової влади. Маси стали думати і відчувати по українськи більше, ніж коли-небудь... Під тим оглядом майбутнє для нас не страшне.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 1.30 пополудни, в гали Литовській. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ а позамісцевих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі мохуть бути суспендовані. Уряд на 1931 рік є слідуючий: Никола Іщук, предс.; Петро Левицький, кас.; Василь Новак, секр.; Петро Купчак і Ілько Мусяк, контр. книг; Павло Закорчемний і Стефан Ткач, контр. хорих; Дмитро оПгорілець і Григорій Давид, трoстіси. Адреса секретаря: 71⁶) E. 7th St., Chester, Pa. — Василь Новак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 5-тій пополудни, в Нар. Домі 3322 Норт Лавренс ул. Проситься, щоби всі члени явилися на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Новий уряд на 1931 рік є слідуючий: Мих. Долиний, предс.; Михайло Барна, заст.; Геронім Лесик, кас.; Олекса Дхорка, секр., 235 Thayer St., Philadelphia, Pa.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. оПдається до відома всім членам Тов. Єдність, від. 163, що на річних зборах вибрано слідуючих урядників: А. Дуда, предс., 913 W. Dakota St.; М. Паранич, секр., 1107 N. Orianna St., А. Гнойський, кас., W. York St. Слідуючі збори відбудутьє в неділю, 11 січня, в годині 1-ій пополудни в Укр. Клюбі, 847 Н. Френклін вул. Взивається всіх членів прийти на час. Контр. комісія дасть свій звіт, а урядники дадуть справоздання зі своеї цілорічної діяльности. — Гр. Фрайт, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 січня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — В. Репужинський, предс.; Г. Сушко, рек. секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО РУХУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Союз Українок в Америці.

Поділяємося милою вісткою з жіноцтвом в Ню Йорку, що С. У. А. має вже постійне місце на свої збори і підприємства. Всім добре знаний п. Василь Авраменко отворив школу танків при 35 Іст 2 вулиця (ріг 2 евені) і має кілька гарно удекорованих саль, котрі відступає **зовсім даром** для ужитку Союза Українок.

Ми сею дорогою складаємо йому за це сердечну подяку.

На зборах 2. січня видно було між членицями незвичайне ожилення і готовість до праці. Мабуть дуже вже наболіла нас кривда наших рідних в краю, коли ми так охоче виконуємо свої обовязки. Комітет забавовий, до котрого ввійшли: п-на Д. Кучкудівна, пані Анна Блащук, Зофія Жуковська і Анна Де Мартіно, піднялися уладити в середу, 14. січня (Новий Рік), **вечерниці з танцями.** Вони теж постараються, щоби була невеличка програма і знаменитий буфет. Се буде в великій салі школи Авраменка при 35 Іст 2 вулиця і почнеться в годині 7-мій вечером.

Пані: Сурмач з долини міста і Берків з гори міста далі гарний звіт своєї організаційної роботи. Пані Сурмач придбала кілька членниць і готовить для жіноцтва в Америці гарну несподіванку. На горі міста творять новий відділ С. У. А. Комітет Медично-Допомогового Фонду працює дуже гарно і осібно оголосить свій звіт в часописі.

З листів, які надходять, бачимо, що жіноцтво в Америці рветься до народної праці — організується. З Клівленду пишуть нам, що заснувався другий відділ С. У. А. Засновано відділи в Бейон, Н. Дж. і в Джерзі Сіти. Засновані відділи зростають в членстві, а инші просять о інформації про Союз Українок в Америці. — Нема найменшого сумніву, що С. У. А., якщо вже не є одинокою жіночою організацією, яка обєднує і працює для українського жіноцтва, то буде певно найбільшою того рода організацією й то в дуже короткім часі.

Лотоцька.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Союз Українок.

Дня 4. січня с. р. скликано заходом комітету жіноче віче до салі Народного Дому в Бейон, Н. Дж. Прийшло значне число жінок і молодих дівчат.

Головною референткою віча була п. Лотоцька, голова Союза Українок в Америці. — Говорила головно про організацію жіноцтва в Америці — про потребу зорганізованих сил і про Союз Українок в Америці, як організацію, котра працює **з народом для народу.** Програма наша велика, говорила бесідниця; просвітне і економічне піднесення українського жіноцтва, рідна школа в Америці, пропаганда української справи в Америці, ширення українського мистецтва, взаїмної помочі в тяжких часах, організовання молодечих відділів, котрі булиб готові перебрати нами почату працю в будуччині, та поміч **постійна** рідному краєви, все се творить велику програму, яку можна виконати тільки тоді, коли будемо зорганізовані. Українська жінка в Америці має багато більше часу як пр. жінка в Галичині, де праця в полі без машин вимагає не тільки її рук, але й рук кождого члена родини. Тому то жінка в Америці може посьвятити більше часу для праці в своїй організації. І тому від нас більше вимагається. — Взивала жінок до праці не тільки в організації, але і в дома, де діти потребують більшого догляду і натиску, щоб говорили по українськи дома і при забаві. Жінка ніколи не є без роботи, коли хоче совісно виконати те, чого вимагає від неї світ, як матери, громадянки і дочки свого народу.

По вічу приступлено до організації відділу. Жінки вписувались радо. Вибрано уряд, до якого ввійшли пані: Катерина Ошуст, голова; Анна Федорик, містоголова; Марія Басараб, секретарка; Анна Липа, касієрка; контрольна комісія: Текля Данко, Анна Шепанюк, Анна Путас.

Шасть їм Боже! Хай се буде приміром для других громадянок.

Присутна.

Син студент написав до батька (селянина) листа, щоби якнайскорше прислав йому гроші, бо потребує на вписи університетські, на книжки і т. д. Батько відписав, що якстій не може післати, та пішле небаром, бо буде стригти вівці, то продасть вовну і син зараз матиме гроші. Коли син уже дістав гроші, відписав батькови: „Дорогі Тату! Я гроші одержав і дякую. Прошу ще раз обстригти вівці!"

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(6)

А ліквідація куркулів як „кляси", хіба це не є незнане ще в історії знущання з народу? Цієї весни я їздив до Москви через Харків, а вертав назад через Київ. Через Курськ проїхало понад 150 ешелонів з куркулями, а через Київ 70 ешелонів. Це значить з України, до кінця березня, булоб вивезено на каторгу понад 200,000 селян! Ці відомости я здобув в наслідок розмов з залізничниками. Цифри скорше менші, аніж більші від дійсних, і цеж тільки стосується двох маґістраль!

Я розмовляв уже в травні-червні з тими селянами, які втікли з архангельської каторги. В бараках, де жило 2,000 людей, що дня помирало від 5 до 20 людей. Він, цей селянин, памятає день, коли померло 80 чоловік.

Якіж настрої села? **Що настрої ворожі до влади, це цілком зрозуміло, але замягко сказано. На все большевицьке базікання селянство понуро мовчить. Село на Україні цілком обеззброєне, взято навіть ловецьку зброю, але мимо того, подекуди, доведене до відчаю, селянство хапається за терор,** (от як на Поділлі), або навіть на **повстання (як на Півн. Кавказі).**

Буквально все селянство чекає на переворот, і певне в тому, що переворот буде.

Про те, що існує українська еміґрація, і **що це не пани,** селянство добре знає: коли не в кожному, то у всякому разі, в близькому селі є такий еміґрант. Сили й організованість еміґрації значно перебільшується. Тепер селянство підтрималоб кожду антибольшевицьку силу, але симпатії селянства, я підкреслюю, не його свідомих шарів, але всього селянства, сміливо кажу: на боці Петлюри.

— „Він не віддасть панам землі, він за народ і за Україну".

Про те, що Головний Отаман забитий, селянство здебільшого не знає, а коли й чує, не вірить.

Пізніш я ще матиму нагоду вернутись до цього, а тепер дозвольте декілька слів про промисловість.

* * *

Становище промисловости не ліпше від становища сільського господарства. Цукроварні не працюють, селяне з цукрового буряку гонять самогонку. Донбас уявляє з себе притулок для бувш. непманів і розкуркулених селян: лише ці „ізгої пролетарського суспільства" змушені витримувати небувало жахливі умови праці. Кадрове робітництво втікає на села, або до великих міст жебрати пайку безробіття. Скрізь заведено акордову оплату праці, цей, як люблять кричати комуністи, найтяжчий спосіб визиску. Зменшення заробітньої платні переводиться в такий спосіб: орґанізовано ударні бриґади, які після доброго відпочинку відправляють в шахту. Коли звичайний робітник дасть, скажемо, 40 ваґонеток і за це дістане 3 карб. 20 коп., „ударник" дає 60 ваґонеток. Адміністрація шахти вводить після того нову розцінку: 3 карб. 20 коп. за 60 ваґонеток.

Явище звичайне, коли на таких бриґадирів летить цеґла, каміння. Не рідкі випадки, коли забивають на смерть ударників. Зрештою, вбивство з метою грабунку, так само, не рідке явище в Донбасі, ну, а грабунок, роздягання до сорочки або й далі, це нормальне й звичайне явище.

Плинність робочої сили велечезна, навіть такі „ізгої", як тільки вони дістануть який небудь робітничий документ до рук, кидають працю й утікають. Тому там практикують старий спосіб, як колись в економії з пашпортами (пригадую у Винниченка про це). Затримують профбілєти в місцевому комітеті спілки нових робітників і приймають до спілки через рік безперервної праці на виробництві і т. инше.

Пробували мобілізувати до шахт комсомольців, але не дивлячись на всі привелеї, які їм було подано, вони зараз же розбіглались. Лише самі ідейні комсомольці, ті, що їхали безпосередньо, щоби там лишитися, ті що ще серіозно приймають пятирічку й инші божевільні чи безсоромно-нахабні большевицькі кампанії, — ці комсомольці витримували найбільш по 5 днів!

(Далі буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(35)

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Сцена, яку Клейтон побачив у сумерку в глибині африканського праліса, осталася на все у памяти Англійця. Велитень обняв льва своєю могучою правою рукою, а лівою рукою запускав кілька разів ніж у відслонений бік звіра.

—o—

Все скінчилося дуже скоро. Лев упав без життя. Тоті дивна постать, що його поконала, стояла просто над трупом, відкинувши назад дику, але гарну голову, та видавала з себе дикі окрики, які кілька мінут тому були так здивували Клейтона. Потім він зібрав свою зброю.

—o—

Клейтон заговорив до чужинця по англійськи, дякуючи йому. Одинокою відповіддю був здивований погляд та здвиг плечима. Тарзан виняв свій ніж, та зручно врізав собі кілька кусків з трупа льва. Відтак присів на почіпки та почав їсти, даючи Клейтонови знак, щоби робив те саме.

—o—

Клейтон не міг заставити себе їсти з незнакомим неварене мясо, яке сей заїдав, як видно, з великим смаком. Він знова промовив до нього, але сей відповів йому словами, що подобали на цокотання малп. Він устав та дав Клейтонови знак іти з ним. Здивований і збентежений Клейтон завагався.

—o—

Малполюд, побачивши, що Клейтон не хоче з ним іти, взяв його за одіж та потягнув за собою. Англієць уважався за бранця. Так вони зайшли в непроходиму гущавину, звідки доходили дикі окрики нічного життя праліса. Нагло дався чути слабий гук, один вистріл, — і знова залягла тиша.

—o—